

# ‘Jij praat mensen een schuldgevoel aan, Pascale.’ ‘Nee, Ivan, ik informeer ze.’

Zij schrijft over koken, hij over economie. Allebei scoorden ze dit jaar met de boodschap dat we terug naar de essentie moeten. Naar een pure keuken. Een zuivere economie. **Pascale Naessens** en **Ivan Van de Cloot** ontmoeten elkaar voor het eerst. ‘Als jij niet meer zegt wat je denkt, verandert er helemaal niets.’

## INTERVIEW PETER DE GROOTE

Zeden de zelfde uitgever (Lannoo), zaten onlangs praktisch naast elkaar te signeren op de Boekenbeurs en schrijven in wezen over hetzelfde grote thema: back to basics. Maar voormalig model en VTM-gezicht Pascale Naessens (45) schrijft kookboeken en is een veelgevraagd spreker over lichamelijke gezondheid. Terwijl opiniemaker en hoofdeconoom van de denktank Itinera Ivan Van de Cloot (37) op financiële gezondheid focust.

De twee hebben elkaar nog nooit gesproken, laat staan ontmoet. Zij heeft wel zijn boek gelezen: ‘Roekeloos’, een aanklacht tegen 15 jaar politiek beleid in België en de slappe aanpak van de bankencrisis. Al gebiedt de eerlijkheid haar te zeggen dat ze het pas kocht en las, nadat we haar hadden gepolst voor een interview met Van de Cloot. En ja, hij kent ‘Puur eten dat je gelukkig maakt’, haar jongste kookboek in een reeks van vijf. Al gebiedt de eerlijkheid hem te zeggen dat zijn vrouw het in huis haalde, er af en toe uit kookt, en hem de avond voor het interview een speedcursus over Naessens gaf.

‘Maar je hebt het wel al getekend’, zegt Van de Cloot grijnzend terwijl hij de kriebel van Naessens in zijn kookboek toont. Naessens: ‘Oh, wanneer heb ik dat gedaan?’ Van de Cloot: ‘Mijn uitgever is bij jou een handtekening komen halen op de boekenbeurs.’ Ze lacht en vouwt haar exemplaar van ‘Roekeloos’ open op de eerste pagina. Hij zet zijn handtekening.

En ondertussen zijn ze vertrokken. Twee uur lang praten ze over wat hen bindt: de hang naar het pure, de strijd tegen gevestigde waarden en harde leerse industrieën. En wat hen scheidt: zij geloof hard in de individuele verantwoordelijkheid, hij pleit als systeemdenker meer voor een aanpak op verschillende sporen. Wat hen zelf spontaan de eerste vraag doet opwerpen.

**Hoe pas je het gedrag van een mens zo efficiënt mogelijk aan?**  
**Pascale Naessens:** ‘Mensen moeten het zelf doen. Ik wil hen met mijn werk weerbaarder maken, zodat ze zelf hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. De overheid zal het niet doen, de industrie evenmin. Dus schop ik mensen een geweten, ja. Door te herhalen dat we collectief langer leven maar veel te vroeg last krijgen van chronische welvaartsziekten, aandoeningen die we kunnen vermijden met een andere voedings- of levensstijl. Een vrouw krijgt daar gemiddeld last van op 40,5, een man op 47. Dat is waanzin.’  
**Ivan Van de Cloot:** ‘Ik volg je deels. Maar de overheid heeft wel de plicht om tussenbeide te komen als bepaald gedrag de



**Pascale Naessens (45)**  
**Auteur van ‘Puur Eten’**  
Naessens, voormalig model en VTM-presentatrice, schreef vijf kookboeken waarvan ze samen 1 miljoen exemplaren verkocht. Dankzij haar jongste boek, ‘Puur eten dat je gelukkig maakt’, is ze dit jaar de populairste culinaire auteur van Vlaanderen, nog voor Jeroen Meus. Haar boeken zijn geen dieetboeken. Naessens telt geen calorieën en gebruikt vet, maar ze kookt met heel veel groenten. Daarnaast ontwerpt ze ook servies en meubels.



**Ivan Van de Cloot (37)**  
**Auteur van ‘Roekeloos’**

Als hoofdeconoom van de denktank Itinera Institute is Van de Cloot een van de bekendste economen van het land. Hij maakte naam met zijn doorwrochte analyses over de (on)betaalbaarheid van de pensioenen en hees zich nog meer op het publieke forum met stevig weerwerk tegen de aanpak van de financiële crisis in België. ‘Roekeloos’ is een neerslag van dat weerwerk. Tevens is het een pleidooi voor een ‘pure’ economie die ‘moreel gefundeerd’ is en die winstmaximalisatie niet als hoogste goed heeft.

maatschappij op kosten jaagt. Als iemand zijn vrijheid te buiten gaat, en die van een ander begint te bedreigen.’

**De overheid zou een vetvaks kunnen heffen om de obesitasepidemie in te dijken.**

**Van de Cloot:** ‘In sommige landen werkt dat, in andere niet.’  
**Naessens:** ‘Ik vind een vetvaks geen goed idee. Kijk naar Denemarken, waar hij is afgevoerd omdat hij niet werkt. En je treft vooral de minder goeden. Bovendien krijg je onverwachte neveneffecten. In de Verenigde Staten heeft de overheid de consumptie van verzadigde vetten willen afremmen met een soortgelijk initiatief. Wat is er gebeurd? Mensen zijn massaal richting snelle koolhydraten opgeschoven. Denk aan maizena, waarmee je sauzen bindt. Het resultaat: nog meer diabetici, nog meer overgewicht. Ik zou het een goede zaak vinden als gezonde voeding goedkoper werd in verhouding tot junk food.’

**Van de Cloot:** ‘We moeten goed beseffen dat één medicijn niet zal volstaan. (richt zich tot Naessens) Ik heb de indruk dat je de mensen wilt vertellen dat ze niet hoeven te lijden om beter te worden. Dat het ook genietend kan. Dat werkt wellicht goed bij vrouwen, maar niet bij mij. Ik heb zelf een gewichtsprobleem, maar voor mij hangt er nog een taboe rond genieten. Verantwoordelijkheid en plicht, die dingen werken voor mij.’

**Naessens:** ‘Als je vanuit verantwoordelijkheidszin functioneert, dan zou het toch net makkelijker moeten zijn voor jou?’  
**Van de Cloot:** ‘Er is een verschil tussen zelf risico’s nemen en de hele maatschappij in gevaar brengen. Ik gedraag me misschien roekeloos tegenover mezelf, maar ik breng er de maatschappij niet mee in gevaar. Breng ik de maatschappij wel in gevaar, dan is het de taak van de overheid om tussenbeide te komen. Dat kan ze op verschillende manieren doen. Door de consumptie op andere ideeën te brengen, met een goed uitgevoerde vetvaks bijvoorbeeld. Maar ze kan ook via de producent werken. Zo is het in de auto-industrie gegaan: mensen zijn zuiniger auto’s gaan kopen, omdat Europa de fabrikanten heeft opgelegd om die te maken.’

**Zijn een paar welgemikte overheidsingrepen niet veel efficiënter dan de kookboeken van Pascale Naessens?**  
**Naessens:** ‘De voedingsindustrie is een van de grootste industrieën. Daar durft de overheid niet tegen op te treden.’  
**Van de Cloot:** ‘Je bent te pessimistisch. Bij de auto’s is het wel gelukt. Al zit je daar wel nog met het probleem dat er veel meer dan vroeger rondrijden. We hebben wel voorbeeldfiguren nodig in de voedingsindustrie die tonen dat ze beseffen dat het



Ivan Van de Cloot: ‘Bestond er maar een suikervervanger die me een gezonde suikerrush bezorgde.’ Pascale Naessens: ‘Ik was zelf ooit ook verslaafd aan suiker. Maar een vervanger is niet de oplossing.’ © JEF BOES

geen duurzaam model is om mensen verslavingen aan te kweken, zoals aan geraffineerde suikers en vetten.  
**Naessens:** ‘Als de overheid het moet oplossen, zullen we nog lang moeten wachten. Bovendien krijgt het dan iets paternalistisch. Terwijl goede informatie al veel uithaalt. Dat is wat ik met mijn boek wil doen: informeren. Wat niet betekent dat de overheid ook geen rol kan spelen.’

‘Ik ergerde me onlangs enorm aan het verslag van het VRT-journaal over de obesitascijfers in ons land (bijna de helft van de Belgen kampt met overgewicht, red.). Een man met overgewicht en diabetes kwam vertellen dat hij het met een pilletje allemaal onder controle heeft. Als we dat aavaarden, zijn we ongeloflijk fout bezig. We moeten stoppen met onze verantwoordelijkheid af te schuiven op dokters en overheden die het maar moeten oplossen met pilletjes en maatregelen.’

**Van de Cloot:** ‘Is het dan beter om die mens een schuldgevoel aan te praten?’  
**Naessens:** ‘Ik probeer mensen weerbaar te maken, dat is een verschil. Zeg me, wat zou er dan voor jou het best werken?’  
**Van de Cloot:** ‘Ik heb bij momenten een suikerverslaving. Ik denk dat ik baat zou hebben bij een suikervervanger die me dezelfde genoegdoening verschaft als suiker, maar zonder de lasten.’  
**Naessens:** ‘Ik had ooit ook een suikerverslaving. Het is geen goed idee om die suikerrush na te bootsen met een ander product. Kijk naar dit confituurtartje dat de ober daarnaar bij mijn thee serveerde. Daar bestaat geen gezonde versie van. De hersenen hebben suiker nodig om te functioneren, maar geen overloed. Ga op zoek naar wat anders, iets natuurlijk, dat je dezelfde genoegdoening schenkt. Die reflex wil ik herstellen: dat de mensen vanuit hun buikgevoel voor het juiste kiezen. Is dat de mensen een schuldgevoel aanpraten? Ik vind van niet.’

**Van de Cloot:** ‘Goed, maar je mag innovatie niet uitsluiten om maatschappelijke problemen aan te pakken. Het kan deel van de oplossing zijn. Als we eenzijdig in één oplossing gaan geloven, worden we roekeloos. Dat geldt net zo goed voor een

eenzijdig vertrouwen in innovatie. Ggo’s worden tegenwoordig alom naar voren geschoven om honger te bestrijden, terwijl Nobelprijswinnaar Amartya Sen net aantoonde dat er het meest honger geleden wordt in landen waar de armen weinig politieke macht hebben.’  
**Naessens:** ‘Ik ben niet tegen innovatie, maar ook dat ligt niet zo eenvoudig. Margarine werd uitgevonden om boter te vervangen. Maar aan de transvetten die er lange tijd inzaten, stierven mensen.’

**Nog even over dat schuldgevoel. Meneer Van de Cloot, u probeert mensen toch ook een geweten te schoppen? Met schuldgevoel, als het moet.**

**Van de Cloot:** (lacht) ‘Maar ik kom er tenminste voor uit. Ik wil mensen gerust een schuldgevoel aanpraten, als het erop aankomt om minder risicovol gedrag te krijgen rond pensioenen en spaargelden. Als op dat vlak risico’s worden genomen, wordt een lijn overschreden die je als maatschappij niet kan accepteren. Ik wil ervoor zorgen dat mensen zich niet laten inpakken door wat ik piramidebouwers noem, praatjesmakers die de mensen graag geloven omdat ze zo sympathiek en aantrekkelijk zijn. Het is ook een kwestie van bewustwording: mensen doen inzien dat het loont om te weten wat de bank met hun spaargeld uitvoert bijvoorbeeld.’

**Weet u wat er gebeurt met het geld dat u verdient met uw kookboeken?**  
**Naessens:** ‘Het baart me zorgen. Ik heb veel opgestoken uit Ivans boek, omdat het zoveel ter discussie stelt. Maar wat kan ik doen? Ik vind het niet eerlijk dat een bank niet verplicht is mij te verzekeren dat de 100 euro die ik er op een spaarboek zet, altijd 100 euro blijft. Of dat die euro altijd euro blijft. Wat als die munt ophoudt te bestaan? Niets is honderd procent veilig, ook vastgoed niet, en dat is een ongemaakkelijke wetenschap.’  
**Van de Cloot:** ‘Ik denk dat het nog minder complex is om mensen bewust te maken van hun voeding dan van hoe het financiële systeem in elkaar zit. Ik voel veel voor het relatiegebaseerde kapitalisme van de

**We moeten stoppen met de verantwoordelijkheid over onze gezondheid af te schuiven op overheden en dokters die het dan maar moeten oplossen.**

Pascale Naessens

**Het is minder complex om mensen bewust te maken van hun voeding dan van hoe het financiële systeem in elkaar zit.**

Ivan Van de Cloot

econoom Adam Smith. Voor de gedachte dat de bakker geen kalk in mijn brood zal mengen in plaats van meel, omdat ik hem nu eenmaal betaal voor zijn brood. Een goed werkende economie is moreel gefundeerd en heeft niet winstmaximalisatie als hoogste goed. Idem voor bedrijven: aandelhouderswaarde mag niet het alfa en het omega zijn, wel een gevolg van een verstandige bedrijfsvoering gefocust op de lange termijn. Maar in de financiële sector is die gedachte verwaterd. Als een bank je vroeger een hypotheek gaf op dertig jaar, was ze gemotiveerd om je dertig jaar als goede klant te houden. Nu wordt die hypotheek verpakt in een ander financieel product en doorverkocht.’  
**Naessens:** ‘Ik kan mijn verantwoordelijkheid opnemen wat voeding betreft. Bijvoorbeeld door natuurlijke producten te eten, of mijn eigen groenten en dieren te kweken desnoods. Maar bij financiën is het veel complexer.’

**Van de Cloot:** ‘Nu, die complexiteit geldt deels ook voor de voedingsindustrie, hoor. We hebben als consument nog te weinig zicht op hoe voeding inwerkt op onze hersenen. Of op hoe de industrie voeding in elkaar steekt, zodat het inwerkt op onze hersenen. Of wat de gevolgen zijn op de consument van het feit dat de dieren die we eten vandaag massaal opgekweekt worden op graan, terwijl dat vroeger op groen was.’  
**Naessens:** ‘Maar zeg me hoe we de financiële industrie beter kunnen doen werken.’  
**Van de Cloot:** ‘Wel, met goed geïnformeerde consumenten, en een goed functionerend parlement en dito media zouden we al een eind opschieten.’

**Julie boksen allebei op tegen grote machtsblokken. Puren jullie daar energie uit, of is het net slopend?**  
**Naessens:** ‘Ik merk dat ik geëngageerderd word. Ik geef heel veel lezingen, en mensen komen me vaak persoonlijk bedanken. Dat geeft veel voldoening en dat maakt me gelukkig. En mijn boeken worden zo goed (goed 1 miljoen stuks van haar ‘Puur’-reeks, red.) dat de Belgische overheid volgens de gezondheidseconoom Lieven

Annemans 150 miljoen euro wint, als 200.000 van mijn lezers mijn boeken consequent volgen. Dat betekent toch iets?’  
**Van de Cloot:** ‘Als je bij een denktank werkt, ervaar je dat het beleid minder makkelijk te veranderen is dan het individu. Ik kan ongeloflijk verantwoordelijk zijn over wat sommige politici uitvoeren. Maar tegelijk moet een denktank een productieve relatie met de politiek onderhouden. Dan gebeurt het dat ik in al mijn verantwoordigding dingen op Twitter gooi, terwijl ik op dat moment eigenlijk al buiten de lijntjes kleur.’  
**Naessens:** ‘Maar als jij stopt met te zeggen wat je denkt, zit je mee in het circuit en verandert er helemaal niets. Die vrijheid om te zeggen wat je wil, is zo belangrijk. Ik kan dat, omdat ik aan niets of niemand gebonden ben, ook financieel niet. Ik laat heel veel commerciële deals passeren - ook aanbiedingen uit de voedingsindustrie zelf - omdat ze mijn vrijheid alleen zouden inperken. Ik denk dat ik vanuit die positie meer kan veranderen dan vanuit het beleid zelf.’

**Meneer Van de Cloot, in P-Magazine zei u dat we ‘in een ander land zouden leven’ als u evenveel boeken verkocht als Pascale Naessens. Daar spreekt een zekere ontgoocheling uit.**  
**Van de Cloot:** ‘Ik realiseer me dat mijn impact soms beperkt is. Ik ben daar nuchterder in geworden.’  
**Naessens:** ‘Hoe frustrerend is dat nog?’  
**Van de Cloot:** ‘Dat is nog altijd frustrerend. Al is mijn boek ook een soort rustpunt. Er woekert al vijf jaar zoveel verontwaardiging in mij dat ik die deels heb willen loslaten in dat boek. Als 3.000 mensen ‘Roekeloos’ kopen, en een fractie van de kopers leest het effectief en handelt er ook echt naar...’  
**Naessens:** ‘Maar jij maakt de mensen wel bewuster. Daar ben ik zeker van. Je hebt mij bewuster gemaakt. Ik heb zitten voorlezen uit ‘Roekeloos’ voor Paul (Jambers, Naessens’ partner, red.), en die gaat het ook lezen. Je mag je niet laten ontmoedigen. Bij mijn zeiden ze in het begin ook: ‘Laat ze maar doen met haar boekjes’. En zie nu.’